

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒๙/๒๕๖๓

เรื่องพิจารณาที่ ๘/๒๕๖๓

วันที่ ๒ เดือน ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๓

ระหว่าง { ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้ร้อง
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ความเป็นรัฐมนตรีของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) และมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา คำชี้แจงของผู้เกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบ ฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องเคยดำรงตำแหน่งผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบกในตำแหน่งผู้บัญชาการกองพลทหารราบที่ ๒ รักษาพระองค์ แม่ทัพภาคที่ ๑ เสนาธิการทหารบก รองผู้บัญชาการทหารบก และดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก ตั้งแต่วันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๓ และเกษียณอายุราชการเมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ ต่อมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมจนถึงปัจจุบัน ภายหลังจากผู้ถูกร้องเกษียณอายุราชการทหารแล้ว ผู้ถูกร้องยังคงใช้บ้านพักรับรองของกองทัพบก ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ในความครอบครองดูแลและใช้ประโยชน์ในราชการของกองทัพบกเป็นที่พักอาศัยของผู้ถูกร้องและครอบครัวอยู่จนถึงปัจจุบัน อีกทั้งผู้ถูกร้องไม่เคยเสียค่าเช่า ค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาให้กับทางราชการทหารแต่อย่างใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ได้กำหนดเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง เฉพาะตัว โดยบัญญัติว่า “ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว เมื่อ ... (๔) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ (๕) กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ ...” มาตรา ๑๖๐ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรี โดยบัญญัติว่า “รัฐมนตรีต้อง ... (๕) ไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ...” และมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้นำความในมาตรา ๑๘๔ มาใช้บังคับแก่รัฐมนตรีด้วยโดยอนุโลม เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้ (๑) การดำรงตำแหน่ง หรือการดำเนินการที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่หรืออำนาจของรัฐมนตรี (๒) การกระทำตามหน้าที่ และอำนาจในการบริหารราชการแผ่นดิน หรือตามนโยบายที่ได้แถลงต่อรัฐสภา หรือตามที่กฎหมายบัญญัติ” โดยมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภาต้อง ... (๓) ไม่รับ เงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่ หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ...”

ประเด็นที่ต้องวินิจฉัยว่า การที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกและได้รับประโยชน์ จากค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา เป็นการกระทำอันมีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) หรือไม่นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) เป็นบทบัญญัติว่าด้วยความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลง เป็นการเฉพาะตัว หากได้กระทำอันเป็นการต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ ซึ่งมาตรา ๑๘๖ ประกอบมาตรา ๑๘๔ บัญญัติอยู่ในหมวด ๙ ว่าด้วยการขัดกันแห่งผลประโยชน์ โดยเป็นบทบัญญัติที่มีสาระสำคัญในการป้องกันการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนบุคคลอันส่งผลต่อการใช้ ดุลพินิจหรือกระบวนการตัดสินใจของบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรี มิให้เกิดการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวม เนื่องจากสถานการณ์การขัดกันแห่งผลประโยชน์เป็นสาเหตุหนึ่ง ที่นำไปสู่การทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารราชการแผ่นดิน และก่อให้เกิดความเคลือบแคลงสงสัยในการทำงานของบุคคลซึ่งอยู่ในตำแหน่งรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังเป็นการป้องกันการมิให้บุคคลดังกล่าวละทิ้งคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ อันจะสร้างความเสียหายให้แก่สังคม และผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบ มาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) บัญญัติให้รัฐมนตรีต้องไม่รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ทั้งนี้ บทบัญญัตินี้มีเจตนารมณ์

เพื่อเป็นหลักประกันในการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐมนตรีให้เป็นไปโดยสุจริตและคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมของประเทศเป็นสำคัญ รวมทั้งการมุ่งมั่นทำงานในตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อการบริหารงานบ้านเมือง อันเป็นมาตรการหนึ่งของการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อมิให้เกิดการกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และเพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยสุจริต อย่างไรก็ตาม การห้ามรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ ตามมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) มิได้เป็นการห้ามโดยเด็ดขาด กรณีการรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ที่เป็นการปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ย่อมสามารถรับได้ตามระเบียบที่ทางราชการกำหนดไว้

ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๔ ได้กำหนดว่า “บ้านพักรับรองกองทัพบก หมายความว่าบ้านพักของทางราชการกองทัพบกที่กำหนดให้เป็นที่พักของผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก หรืออดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบดูแลของกรมสวัสดิการทหารบก” โดยผู้ที่มีสิทธิเข้าพักอาศัยบ้านพักรับรองดังกล่าวเป็นไปตาม ข้อ ๕ ที่กำหนดให้ “ผู้มีสิทธิเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกต้องมีคุณสมบัติ ตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้ ๕.๑ เป็นข้าราชการประจำการสังกัดกองทัพบกที่มีชั้นยศพลเอก ๕.๒ เป็นอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก ซึ่งทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติและเคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกมาแล้ว” และในส่วนของการหมดสิทธิที่จะพักอาศัยและการพิจารณาให้สิทธิหรืออนุญาตให้เข้าพักอาศัยภายหลังจากที่หมดสิทธินั้น ข้อ ๘ ได้กำหนดให้เป็นอำนาจของกองทัพบกเป็นผู้พิจารณาอนุญาตเป็นราย ๆ ไป รวมถึงสามารถพิจารณาความเหมาะสมในการสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพักอาศัยตามความจำเป็นและความเหมาะสมในการใช้งานด้วย ตามข้อ ๑๑

ข้อเท็จจริงในคดีนี้ปรากฏว่า ผู้ถูกร้องยังคงใช้บ้านพักรับรองของกองทัพบก ซึ่งอยู่ในความครอบครองดูแลและใช้ประโยชน์ในราชการของกองทัพบกตาม ข้อ ๔ ของระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นที่พักอาศัยของผู้ถูกร้อง และครอบครัวอยู่จนถึงปัจจุบัน อีกทั้งไม่เคยเสียค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาให้กับทางราชการทหาร ถึงแม้ว่าผู้ถูกร้องจะเกษียณอายุราชการทหารแล้วก็ตาม การที่ผู้ถูกร้องยังคงพักอาศัยอยู่ในบ้านพักรับรองดังกล่าวเนื่องมาจากกองทัพบกโดยผู้บัญชาการทหารบกเป็นผู้พิจารณาและอนุญาต โดยผู้ถูกร้องในฐานะอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก กล่าวคือ เคยดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและทำคุณประโยชน์ให้กับประเทศชาติ จึงมีสิทธิพักอาศัยอยู่ในบ้านพักรับรองดังกล่าวที่ระเบียบกองทัพบก

ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๔ กำหนดให้เป็นที่พักของอดีตผู้บังคับบัญชาชั้นสูงของกองทัพบก ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับกองทัพบกและประเทศชาติ เนื่องจากมีคุณสมบัติตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๕.๒ แม้ว่าการที่ผู้ถูกร้องเกษียณอายุราชการทหารในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๗ ย่อมส่งผลทำให้ผู้ถูกร้องหมดสิทธิพักอาศัยในบ้านพักรับรองดังกล่าว เนื่องจากเป็นการออกจากราชการตามข้อ ๘ ของระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ แต่การหมดสิทธิพักอาศัยดังกล่าวไม่ได้เป็นการหมดสิทธิโดยเด็ดขาด กล่าวคือกองทัพบกยังคงมีอำนาจตามข้อ ๘ ของระเบียบดังกล่าวในการพิจารณาให้ผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๕.๒ ของระเบียบเดียวกันที่หมดสิทธิเข้าพักอาศัยด้วยเหตุออกจากราชการไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้มีสิทธิเข้าพักอาศัยได้เป็นรายกรณีไป นอกจากนี้อำนาจดังกล่าวยังรวมไปถึงการพิจารณาความเหมาะสมในการสนับสนุนงบประมาณค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา ตลอดจนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการพักอาศัยตามความจำเป็นและเหมาะสมในการใช้งาน โดยเป็นไปตามข้อ ๑๑ ของระเบียบดังกล่าว ดังนั้น การที่ผู้ถูกร้องยังคงใช้บ้านพัก ซึ่งเป็นบ้านพักรับรองของทางราชการทหาร เมื่อครั้งผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกและต่อมาเกษียณอายุราชการแล้ว เป็นที่พักอาศัยของผู้ถูกร้องและครอบครัวอยู่จนถึงปัจจุบัน อีกทั้งไม่เคยเสียค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาให้กับทางราชการทหารจึงเป็นกรณีที่ผู้ถูกร้องพักอาศัยในบ้านพักรับรองดังกล่าวและไม่เคยเสียค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปา เนื่องจากได้รับการพิจารณาและอนุญาตจากกองทัพบกโดยผู้บัญชาการทหารบกให้มีสิทธิเข้าพักอาศัยและได้รับการสนับสนุนค่ากระแสไฟฟ้าและน้ำประปาตามระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๔ ข้อ ๕.๒ ข้อ ๘ และข้อ ๑๑ ซึ่งเป็นสิทธิของบุคคลอันเนื่องมาจากการดำรงตำแหน่ง ทั้งนี้ ไม่ว่าผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือไม่ก็ตามหรือหากแม้ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปแล้วก็ยังคงมีสิทธิดังกล่าวอยู่ ประกอบกับการให้สิทธิดังกล่าวข้างต้นมิได้ให้เฉพาะแก่ผู้ถูกร้องเท่านั้น แต่ยังให้สิทธิดังกล่าวแก่ผู้มีคุณสมบัติในการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบกทุกคน ซึ่งถือได้ว่าเป็นการได้รับประโยชน์ในธุรกิจการงานปกติ โดยเป็นไปตามระเบียบที่ทางราชการกำหนด นอกจากนี้ ยังเป็นกรณีที่มีระเบียบของทางราชการกำหนดเอาไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในบ้านพักรับรองกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงไม่น่าจะเปรียบตามที่ผู้ร้องกล่าวอ้าง กล่าวคือ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการเข้าพักอาศัยในอาคาร บ้านพัก ของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๑๑ และข้อ ๑๔.๒ ระเบียบคณะกรรมการอำนวยการสวัสดิการกองบัญชาการกองทัพไทย ว่าด้วยการพักอาศัย

ในอาคารสวัสดิการ กองบัญชาการกองทัพไทย พ.ศ. ๒๕๕๖ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการใช้กระแสไฟฟ้าและน้ำประปาที่เบิกจ่ายจากงบประมาณ งบงานบริหารหน่วย พ.ศ. ๒๕๔๖ และหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติในการจัดข้าราชการเข้าพักอาศัยในที่พักของทางราชการ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาบังคับใช้กับกรณีดังกล่าว การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่ถือว่าเป็นการรับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ จากหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษ นอกเหนือไปจากที่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ในธุรกิจการงานปกติ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง ประกอบมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓) อันจะส่งผลทำให้ความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) อนึ่ง นายกรัฐมนตรีในฐานะประมุขสูงสุดของฝ่ายบริหาร รัฐบาลจึงควรจัดให้มีบ้านพักรับรองสำหรับนายกรัฐมนตรีทุกคน อย่างเป็นกิจจะลักษณะ เพื่อให้เป็นเกียรติแก่ประมุขสูงสุดของฝ่ายบริหาร สะดวกต่อการรักษาความปลอดภัย และเป็นประโยชน์ต่อการทำหน้าที่บริหารราชการแผ่นดิน

สำหรับประเด็นที่ว่าความเป็นรัฐมนตรีของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ประกอบมาตรา ๑๖๐ (๕) เนื่องจากผู้ถูกร้องมีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตามมาตรฐานทางจริยธรรมของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ และผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ รวมทั้งผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินและหัวหน้าหน่วยงานธุรการของศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๗ ประกอบข้อ ๗ ข้อ ๘ ข้อ ๙ ข้อ ๑๐ และข้อ ๑๑ หรือไม่นั้น มีประเด็นเบื้องต้นที่ต้องพิจารณาก่อนว่า รัฐธรรมนูญ ปรากฏบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการกับรัฐมนตรีที่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงสองบทบัญญัติด้วยกัน กล่าวคือ การกล่าวหาต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการไต่สวนข้อเท็จจริง และหากมีความเห็นว่ารัฐมนตรีผู้นั้นมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงให้เสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัย หากศาลฎีกามีคำพิพากษาว่ารัฐมนตรีผู้นั้นมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง ให้รัฐมนตรีผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง และให้เพิกถอนสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วยหรือไม่ก็ได้ ตามมาตรา ๒๓๕ ประกอบมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ส่วนอีกบทบัญญัติ คือ การยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงหรือไม่ ตามมาตรา ๑๗๐ ประกอบมาตรา ๘๒ ในกรณีที่รัฐมนตรีขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๔) ซึ่งลักษณะต้องห้ามดังกล่าวรวมถึงพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐาน

ทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงตาม มาตรา ๑๖๐ (๕) ด้วย โดยมาตรา ๑๗๐ วรรคสาม บัญญัติให้นำ มาตรา ๘๒ มาใช้บังคับแก่การสิ้นสุดของความเป็นรัฐมนตรีโดยอนุโลม ดังนี้ จะต้องดำเนินการอย่างไร เห็นว่า การยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยว่าความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงหรือไม่นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ ได้กำหนดเหตุที่ทำให้ความเป็นรัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัวไว้ หลายกรณีด้วยกัน โดยหากเป็นเพราะเหตุลาออก ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา ๑๖๐ กระทำการอันเป็นการต้องห้ามตามมาตรา ๑๘๖ หรือมาตรา ๑๘๗ หรือครบกำหนดเวลาตามมาตรา ๑๕๘ วรรคสี่ ก็ให้ส่งคำร้องหรือส่งเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย โดยในส่วนของเหตุเพราะขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๑๖๐ นั้น รัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๖๐ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของรัฐมนตรีไว้ทั้งหมดแปดอนุมาตราด้วยกัน โดยมาตรา ๑๖๐ (๕) ได้กำหนดให้รัฐมนตรีต้องไม่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม มาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง อันเป็นลักษณะต้องห้ามของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในตำแหน่ง รัฐมนตรีที่บัญญัติเพิ่มเติมจากรัฐธรรมนูญฉบับที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรฐานทางจริยธรรม ซึ่งบัญญัติขึ้นเพื่อให้เกิดประสิทธิผลในการบังคับใช้แล้ว จะเห็นได้ว่า การที่มาตรา ๑๗๐ วรรคสาม บัญญัติให้นำความในมาตรา ๘๒ มาใช้บังคับ โดยอนุโลมนั้น คือ นำมาใช้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติอื่น เมื่อรัฐธรรมนูญได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินการกับรัฐมนตรีที่มีพฤติกรรมอันเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรม อย่างร้ายแรงเอาไว้เป็นการเฉพาะ กล่าวคือ การกล่าวหาต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติเพื่อให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำการไต่สวน และยื่นคำร้องต่อศาลฎีกาตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ประกอบมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) ซึ่งผลของการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรงนั้นมีบทบังคับหรือบทลงโทษ ที่รุนแรงกว่า กล่าวคือ นอกจากเป็นเหตุให้รัฐมนตรีผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งแล้ว ยังต้องถูกเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งมีผลทำให้ไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง หรือสมัครรับเลือกเป็นสมาชิก สภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นตลอดไป และไม่มีสิทธิ ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใด ๆ และศาลฎีกาจะเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดเวลาไม่เกินสิบปีด้วย หรือไม่ก็ได้ ดังนั้น จึงเห็นควรให้ไปดำเนินการกล่าวหาผู้ถูกร้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติ เพื่อให้ทำการไต่สวนในประเด็นดังกล่าวและเสนอเรื่องต่อศาลฎีกาเพื่อวินิจฉัยต่อไป ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ประกอบมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) และพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ที่กำหนด

ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติมีหน้าที่และอำนาจไต่สวนและมีความเห็นกรณีมีการกล่าวหาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดมีพฤติการณ์ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง และกรณีนี้ย่อมไม่ขัดต่อพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๕๗ วรรคสาม ที่บัญญัติว่า “เมื่อศาลรับเรื่องใดไว้พิจารณาแล้ว ตุลาการผู้ใดจะปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลมิได้” เนื่องจากไม่ใช่กรณีที่ตุลาการปฏิเสธไม่วินิจฉัยโดยอ้างว่าเรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ แต่เป็นกรณี que เห็นว่าควรให้ผู้ร้องไปดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๕ ประกอบมาตรา ๒๓๔ วรรคหนึ่ง (๑) โดยอาศัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๒๘ ซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า ความเป็นรัฐมนตรีของพลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ไม่สิ้นสุดลงเฉพาะตัวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๗๐ วรรคหนึ่ง (๕) ประกอบมาตรา ๑๘๖ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๑๘๔ วรรคหนึ่ง (๓)

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ